

Asia: VN/15822/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusrekisterikeskus kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut).

Oikeusrekisterikeskus toteaa, että yo. otsikon mukaisen lausuntopyyntöön taustalla on vireillä oleva hallituksen esitys sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 124/2025 vp). Mahdolliset muutokset tähän tulevaan tukipalvelulakiin voi myös vaikuttaa nyt lausuttavana olevaan HE:een.

Vireillä oleva hallituksen esitys sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 124/2025 vp) tulisi käsitellä ennen yksityisten digipostilaatikoiden voimaantuloa. Riskinä nähdään muutoksen sekavuus kansalaiselle.

Oikeusrekisterikeskus haluaa kiinnittää huomiota hallituksen esityksessä Suomi.fi-viestit -palvelun käyttäjäorganisaatioiden mahdollisuuksiin saada tietoja palveluntarjoajien (yksityiset digipostipalvelut) kanssa tehtyjen sopimusten sisällöistä ja muista palveluntarjoajiin ja palveluntarjoajien tietojärjestelmiin liittyvistä toiminnallisista ja prosesseihin liittyvistä seikoista. Käyttäjäorganisaatioilla voi olla erityisiä vaatimuksia tiedonhallinnan tai rekisterinpidon kannalta, joita ei ole palveluntuottajan toimesta osattu pohtia. Jotta käyttäjäorganisaatiot voivat tehdä ratkaisuja DVV:n alikäsittelijöiden hyväksymisistä, pitää olla kaikki tarvittava tieto saatavilla. Oikeusrekisterikeskus ehdottaa, että lakiehdotuksen 2 b luvun 8 i §:ään lisätään palveluntuottajalle vastuu toimittaa käyttäjäorganisaatioille palveluntarjoajien kanssa tehtävien sopimusten sisällöt ja ilmoitusvastuu sopimuksiin liittyvistä muutoksista.

Lähtökohtaisesti yksittäisen käyttäjän viestit sisältöineen tallennettaisiin yksityiseen digipostipalveluun yksittäisen istunnon ajaksi. Kuitenkin käyttäjällä on mahdollisuus tallentaa viesti pidempiaikaisesti yksityiseen digipostipalveluun. Tallentamisaikaa ja tietojen poistamiseen/poistumiseen olisi syytä kiinnittää huomiota.

Asiakkaalla pitää olla Suomi.fi-viestit sähköinen tili käytössä, jotta voi ottaa yksityisiä digipostipalveluja kanavaksi sähköisille viranomaisviesteille. Ei voi olla tilannetta, jossa asiakas voisi aidosti valita yksityisen digipostipalvelun viranomaisviestinsä tiedotuskanavaksi. Jos asiakas ottaa Suomi.fi-viestit pois käytöstä, niin viranomaisviestit eivät saavu enää yksityiseen digipostipalveluun. Tätä vaihetta ei välttämättä ymmärretä ja tämä pitäisi saada asiakkaalle ymmärrettävästi kerrottua.

Hallituksen esityksessä ei ole tarvittavalla tasolla kirjattu asiakkaille lähtevistä ilmoituksista uuden viestin saapumisesta / muistutusviesteistä lukemattomista viesteistä. Tätä pitäisi tarkentaa, jotta asiakkaat saisivat tarvittavat, ajantasaiset ja selkeät toimintaohjeet kulloisessakin tilanteessa.

Yksityisten digipostipalveluiden käyttöönottamisesta viranomaisviestinnässä pitäisi olla asiakkaan näkökannalta erillinen käyttöönottonenettely. Nykytilanteessa yksityisen digipostilaatikon voi luoda muun asian yhteydessä vaikkapa konserttilippuja tilatessa. Tällöin viranomaisten viestien ja laskujen saapuminen postilaatikkoon/postilaatikoihin voi aiheuttaa loppukäyttäjälle hämmennystä ja epävarmuutta.

Oikeushallinnon asioinneissa korostuu arkaluonteisen tiedon käsittely. Miten taataan, että yksityisten toimijoiden tietosuoja- ja tietoturva on oikeushallinnon vaatimalla tasolla?

Oikeusrekisterikeskus näkee myös muita tunnistamattomia riskejä lakiehdotuksesta. Miten taataan, että yksityiset digipostipalvelut pysyvät asiakkaille maksuttomina myös tulevaisuudessa?

Kivinen Jussi
Oikeusrekisterikeskus

Valta Meri
Oikeusrekisterikeskus

